

GOVOR ADMIRALA ANTONA SBUTEGE NA ZAVRŠNOM DANU DON BRANKOVIH DANA MUZIKE, 26.08.2020.

Dame i gospodo,

Neobično je vidjeti mali broj osoba večeras na koncertu, ali je zato naš odnos sa ambijentom i izvođačima intimniji.

Vrijeme krize mijenja sve aspekte života, pa i kulturu. Periodi kriza su u istoriji bili produktivni na kulturnom planu. Upravo tada se traži kreativnost, oslobađaju se nove energije, preispituju se postojeći modeli i rađaju ideje koje daju impuls razvoju. Leonardo da Vinči je prije pet vjekova napisao: „Od Istoka ka Zapadu u svakoj tački su podjele.“ To je bilo vrijeme ratova između italijanskih državnica, Luterove reformacije, vjerskih ratova, prodora Osmanskog carstva u Evropu, ali i doba renesanse, Leonarda, Mikelandela, Rafaela. Krize nijesu poželjne, ali su konstanta istorije. U Bibliji piše: „Ništa novo pod suncem“.

Na ovom prostoru nijesu nedostajale krize. Kada su relikvije sv. Tripuna u IX vijeku donesene u Kotor i osnovna Bokeljska mornarica, ova obala je bila izložena napadima arapske flote i gusara. Kada je u XII vijeku građena ova katedrala, Duklja, u čijem je sastavu bio Kotor, je bila nestabilna, potresana građanskim ratovima.

Ovaj koncert je posvećen godišnjici rođenja Betovena. On je, kao i Šiler, Gete, Kant, Hegel, živio u doba Francuske revolucije i Napoleonovih ratova koji su oko 25 godina bjesnili Evropom.

I Evropska unija je stvorena poslije dva svjetska rata, u namjeri da se takvi sukobi više ne ponove. Zahvaljujući tome je Evropa u miru; to je jedan od bitnih razloga zašto Crna Gora i države ovog trusnog regiona treba da budu u nju integrisane.

Šilerova *Oda radosti*, koja je uz Betovenovu muziku himna Evrope, je danas aktuelna kao i 1785. godine kad je napisana:

*"Radost divni dar Božanstva dijete polja nebeskih,
Tvojim žarom opijeni stupamo do hrama tvog.
Kad nas tvoja moć izmiri, nestat mora razdor sav.
Svaki čovjek brat je drugom, tvoj kad divni slijedi put."*

I tekst himne Bokeljske mornarice, koji je polovinom XIX vijeka napisao Pavo Kamenarović, poziva na bratstvo i prevazilaženje podjela i veoma je aktuelan;

*„Svi zajedno – svi u kolo,
Rukama ruke stisnimo,
Potvrdimo svim okolo
Da slogu bratsku ljubimo.
Nasljedujmo to načelo
Što daše nama djedovi,
A Bog će dat! – da veselo
Sl'jedit nas budu sinovi.“*

Don Niko Luković, svećenik, historičar i mecena iz Prčanja, je često ponavljao: „Narodi koji ne stvaraju kulturu prolaze kroz istoriju kao sjene.“ Naši preci nijesu bili sjenke, oni su nam ostavili, uprkos krizama i problemima, baveći se najrizičnijim zanimanjem u prošlosti, pomorstvom, izuzetno kulturno nasljeđe, koje je UNESCO proglasio svjetskom kulturnom baštinom. To nasljeđe, uključujući i muzičku kulturu, te Bokeljsku mornaricu, svjedoči da smo od početka istorije bili Evropljani. Ovaj festival, takođe pod pokroviteljstvom UNESCO-a, svjedoči našu kulturnu vitalnost i da smo dostojni nastavljači tradicija.

Uprkos krizi i vanrednim mjerama, osobe koje organizuju Festival i u njemu učestvuju su pokazale entuzijazam, inventivnost i kreativnost i omogućile da se, uprkos svemu, on održi sa nizom inovacija, koristeći savremene tehnologije. Entuzijazam, ljubav i talenat ne bi bili dovoljni da nije bilo finansijske i druge podrške Opštine Kotor i Ministarstva kulture, uprkos ekonomskim ograničenjima. No, kultura je nježna biljka koju treba stalno zalivati i brižno gajiti; korov sam raste svuda i teško ga je izkorijeniti. Uvjereni smo, na osnovu obećanja koje smo dobili, da će, kada prođe kriza, biti dugoročno riješeno pitanje statusa i finansiranja Festivala.

A sada, imam čast da riječima moga brata don **Branka Sbutege** otvorim ovaj koncert, kojim se zatvara ovogodišnji 19. Festival: „Neka zvona zvone!“